

Beretning

om de Mergelundersøgelser, der i indværende Aar ere foretagne i Dammerum Herred i Hønhøld til Bevilling i Finantslov pro 1876—77 § 26 Nr. 10.

Afgiven af Ingenieurkapitain E. Dalgas, dateret Aarhus den 6te November 1876.

„Under 20de Mai d. A. approberede Ministeriet mit Forslag af 5te Mai angaaende den Maade, hvorpaa Mergelundersøgelserne skulde foregaa. I Hønhøld til dette Forslag, hvortil jeg tillader mig at henvise, er der med det Mortensenste Brøndboringsapparat udført:

1 Boring til en Dybde af 100 Fod,
46 Boringer til en Dybde af 50 Fod,
51 Boringer til en Dybde af 30 Fod,

Salt . . . 98 Boringer.

Boringerne have fundet Sted som foreslaaet mellem Linnebjerg Bakkesø og Hølstebro Na paa et Areal af c. 2 □ Mil og navnlig paa følgende Steder:

- 1) Paa Linnebjerg Bakkesø:
8 Boringer i Nr. 1—8 (se vedlagte Liste).
- 2) I Fladen mellem Linnebjerg Bakkesø og Hølstebro Na:
 - a) langs Linne Nørreaa Syd for Sunds Sø:
3 Boringer i Nr. 28—30.
 - b) langs den Dal, hvori Sunds Kjer, Sunds Sø og Sunds Bæk ligge:
19 Boringer i Nr. 9—27.
 - c) langs Kjøien Sønderbæk:
3 Boringer i Nr. 31—33.
 - d) langs Kjøien Nordbæk og i de Slugter i Sneptrup Hede, der slutte sig hertil, inklusive Skophusets Eiendom:
12 Boringer i Nr. 34—44 og i Nr. 98.
 - e) langs det Dalstrøg, hvori Over- og Neder Simmelkjer ligge, og som derfra gaar imod Nord langs Haderup Skjal Nord om Hødsager:
24 Boringer i Nr. 70 og Nr. 75—97
- 3) Langs Hølstebro Na i Nærheden af Skovbjerg-Bakkesøen, navnlig ved Hødsager, Hallundbæk, Brevig, Nygaard og Talund:
29 Boringer i Nr. 45—69 og Nr. 71—74.

Boringerne i Linnebjerg Bakkesø, hvor der var mest Udfigt til at finde Mergel, have kun ført til, at der er fundet Ler, Grus, Brunkul og Sand. Lagene laa, som overalt i Bakkesøerne, forstyrrede imellem hinanden.

I Fladen mellem Linnebjerg Bakkesø og Hølstebro Na er der ikke fundet Andet end grovt Fladesand; kun ved Sunds Sø fandtes tynde Lag Mosejord afvejlende med Sandet.

Langs Hølstebro Na, hvor der ogsaa var nogen Udfigt til at finde Mergel, fandtes i Hovedsagen kun grovt Sand; men paa Grund af den nære Beliggenhed ved Skovbjerg Bakkesøen var der dog hert indflettet endel andre Lag, saasom Ler, sandblandet Ler, samt Sand, indeholdende Glimmer, der togte lidt for Stedevand; og kun ved Talund fandtes en mager Mergel i Nærheden af en allerede eksisterende daarlige Mergelgrav.

Resultatet af Boringerne er derfor dette, at der intetsteds paa de 2 □ Mil mellem Bording Bakkesøen og Hølstebro Na og mellem Simmelkjer og Sunds findes noget brugeligt Mergel i 30. à 50 Fods Dybde under Overfladen. Beboerne ere, naar de ville have god Mergel, nødvendigvis henviste til at hente denne enten i Bording Bakkesøen, hvor der i Damholt og Brundbjerg findes fortrinligt Mergel, eller til at hente den vesten for Hølstebro Na, hvor der ogsaa findes god Mergel. Begge disse Findesteder ligge meget uheldig for det ovennævnte Areal paa 2 □ Mile og navnlig for de store Kjer og Mosestrækninger, som findes mellem Skophus, Sneptrup og Neder Simmelkjer, og som især trænge til Mergel. Af de nævnte 2 Findesteder maa Bording Bakkesøen, navnlig Damholt, ubetinget foretrakkes, dels fordi man her finder den bedste Mergel, og dels fordi den lange Transport herfra bedst lader sig gjenneføre ved Hjælp af en Sporvei.

Jeg tror derfor, at der ikke kan være nogen Tvivl om, at den i Indrengsministeriets Skrivelse af 7de April d. A. omtalte Plan til Transport af Mergel fra Damholt til henimod